

NARODNI GOSPODAR

GLASILO GOSPODARSKE ZVEZE.

Člani Gospodarske zveze dobivajo list brezplačno.
Cena listu za nečlane po štiri krome na leto; za pol leta dve kroni;
za četrt leta eno krono; posamne številke po 20 h.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratom po 20 h od enostopne petit-vrste, za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 143.

V Ljubljani, 25. decembra 1901.

Poštno-hran. št. 849.872

Ob koncu leta.

Z današjo številko končujemo drugi letnik „Narodnega Gospodarja“.

V preteklih dveh letih svojega obstanka pridobil si je naš list veliko prijateljev, to sklepamo iz vedno rastočega števila njegovih naročnikov. Kar nas pa najbolj veseli, in kar bi nas moralo za trdno uveriti, da smo na pravi poti, ako bi že itak o tem ne bili prepričani, to je dejstvo, da si je naš list pridobil ne le bralcev med ljudstvom, marveč tudi — in sicer precejšnje število — spretnih sotrudnikov ravno iz vrst priprostega naroda. Sila zadružne ideje, katerej posvečujemo svoje moči, pokazala se je tudi v tem ziru sijajno, pomnožila je v našem nadarjenem ljudstvu željo po izobrazbi in vzbudila željo po medsebojnem spoznavanju in po sodelovanju v prid stanovske skupnosti. Naše ljudstvo razumeva nalogo našega lista.

Tej nalogi hočemo služiti tudi v prihodnje zvesto. Da se bomo v prvi vrsti ozirali na praktične potrebe, tega nam ni treba poudarjati posebej.

Zahvaljujemo se ob sklepu leta vsem sotrudnikom, ter jih prosimo, da nas podpirajo tudi v bodoče, potem smo si v svesti, da bode list ustrezal tudi v prihodnje svojemu namenu.

Cena listu je:

za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K.

Člani »Gospodarske Zveze« dobivajo list brezplačno.

Kedor želi list na ogled, naj to sporoči upravništvu in naznani svoj natančni naslov. Dokler nam bode dopuščala zaloga, ustrezali bodemo takim željam drage volje.

Kmetijstvo.

Poljedelstvo.

Poskusno delovanje praktičnega kmetovalca.

Poskušali so, kako vpliva čilski solitar zase in kako vplivata čilski solitar in vodoraztopna fosforna kislina v spodiumsulfatofatu skupno pri ječmenu in ovsu.

Štupali so od fosforne kisline 50 kg vodoraztopne fosforne kisline na 1 ha, od čilskega solitra pa: za ječmen 150 kg na 1 ha, za oves pa 250 kg na isti prostor. Kar so vsled te gnojitve več našli v zrnju in slami, to so preračunili v denar po dnevni žitnih cenah in primerjali dobiček z izdatki za umetna gnojila. Izid takega primerjalnega računa od

gnojilnih poskusov z leta 1891. podajamo v sledeči tabeli, h kateri pripomnimo, da črta „—“ pomeni, da v dotičnem slučaju gnojenje ni imelo nobenega vpeha.

Ta tabela je izvanredna, če si te mrtve številke nekoliko natančneje ogledamo (poskusne kraje sem izpustil, ker so itak neznatne nemške, češke in ogerske vasi); kajti ne kaže samo, da je bilo gnojenje s fosforno kislino neredko popolnoma brezvpešno, da je bila torej zguba pri tem, ampak nam tudi pove, in to pred vsem tukaj povdarjamo, da celo v slučaju, ko je fosforna kislina dobro delovala, vendar zvikšani dohodek ni zadostoval, da bi tudi le samo stroške za gnojenje poplačal. Ako pregledamo tabelo, vidimo, da je gnojenje s čilskim solitrom prineslo z malimi izjemami dober sad, da

je bilo pa gnojenje s fosforno kislino ali popolnoma brezvpešno ali pa vsaj zvišani dohodek ni zadostoval, da bi pokrival stroške za nakup fosforne kisline, tako da je nastala zguba, ali pa se je vsaj dobiček vsled dušičnatega (solitrovega) gnojenja bistveno zmanjšal.

Da bi bilo gnojenje s fosforno kislino prineslo kaj dobička, se je zgodilo le redko (pri ječmenu v dveh, pri ovsu v enem z zvezdico * zaznamovanem slučaju). Ta prikazen se je tudi v drugih letih ponavljala s toliko doslednostjo, da je prišlo avstrijsko društvo za poskuševanje do sklepa, da mora biti kmetovalec pri naših talnih in podnebnih razmerah pri uporabi fosforne kisline silno previden ter da se mora vselej preje s poskusi prepričati, jeli mu vrne stroške ali ne.

Ta zgled je tako prepričevalen in opominja gospodarja s toliko silo, da preskuša koristnost svojih namer, predno jih izvrši, da nam pač ni treba navajati še nadaljnih primer, če tudi bi jih lahko še precenjevali iz drugih opravil kmetovalčevih.

Učinek in izplačljivost ali rentabilnost kake naprave sta torej oni dve točki, ki ju mora gospodar na vse strani proučevati, če hoče delati z dobičkom, ju določiti — to zamorejo le primerni poskusi. Od mnogih strani se dandanes povdarja, da mora kmet računati, temu ne moremo ugovarjati, toda nič manj važna ni zahteva, da mora vsak kmetovalec tudi poskušati, kajti poskusi dajo v premnogih slučajih računarju šele pravo podlago za računanje. Praktični kmetovalci se le preradi skrivajo za preveso in se izgovarjajo, da se v praksi tudi poskusi ne dade izpeljavati, ker zahtevajo preveč časa in denarja, toda to ne velja. Ako bi tudi v resnici bilo potreba za take poskuse veliko truda in časa (kar pa ni tako na strašno), bi morali vendar

Kraj p o s k u š a n j a	Večji dohodek po čil. solitru		Dobiček ali zguba po čil. solitru		Večji dohodek po čil. solit. in fosforni kislini		Dobiček ali zguba po čil. solitru in fosf. kislini		
	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	
	Ječmen	38	10	20	10	—	—	1	10
Razni manjši kraji po celi Avstriji	10	99	7	01	31	60	5	40	
	58	30	40	30	—	—	21	30	
	28	60	10	60	61	30	24*	30	
	—	—	—	—	22	05	14	95	
	24	50	6	50	38	60	2	60	
	47	20	29	20	64	80	27	80	
	55	50	17	50	—	—	1	50	
	73	84	55	84	—	—	18	84	
	34	00	16	00	—	—	83	00	
	24	73	6	73	29	32	7	68	
	21	70	3	70	38	50	4	50	
	52	40	34	40	74	10	37*	10	
	—	—	—	—	21	90	15	10	
	Oves	63	42	33	42	—	—	14	42
	10	10	19	90	37	80	12	20	
72	90	42	90	89	20	40	20		
—	—	—	—	30	29	18	71		
39	30	9	30	—	—	9	70		
29	90	—	10	—	—	19	10		
15	10	14	90	26	70	22	70		
49	50	19	50	52	20	3	20		
22	60	7	40	42	50	6	50		
41	03	11	30	78	70	29*	70		
40	31	16	41	44	64	1	64		

Opozarjamo na današnji številki priloženi cenik tvrdke Ph. Mayfarth & Co. na Dunaju!

to na isti način radi žrtvovati, kaker to dela umni gospodar ozir skrbnega knjigovodstva. Praktični gospodar more poskusnih podalkov ravno tako malo pogrešati, kakor onih svojega knjigovodstva; le ti ga speljejo v njegovem poslovanju na pravi tir. —o—

Vinogradništvo in vinarstvo.

Sredstva zoper preneglo gnitje trtnih in drugih kolov.

Vinogradnik, ki mora pri napravi in obdelovanju novih vinogradov na vse gledati in vsak ozira vreden nasvet vpoštevati, da more pri dandanašnjih izvanredno visolih stroških, katere mu nove nasadbe prouzročajo, primerno izhajati, mora pač obrniti svojo pozornost tudi na kolikor mogoče dolgo ohranitev zdravih trtnih kolov.

V krajih, koder so gozdi tik ali prav blizu vinogradov, tam ne pride to vprašanje toliko v poštev, ker primernih kolov tam nikoli ne manjka, posebno če je mešan gozd, ker jih imajo potem dotični posestniki veliko na izber in prav po ceni na razpolago. Taki vinogradniki ne čutijo posebnih bremen, četudi morajo kole pogosto menjati.

Drugače je pa tam, kjer sploh nikakih gozdov ni, in kjer se morajo koli iz družih, često zelo oddaljenih krajev dovažati. V tem slučaju se koli za 50—100% in še več odstotkov podraže. Skrb umnega gospodarja mora biti toraj, da te kole kolikor možno dolgo časa zdrave ohrani, da mu toraj ni treba prepogostokrat novih kupovati.

To doseže s tem, da vporablja le tak les a) ki počasneje trohni, b) da jih čez zimo jemlje iz zemlje, c) da jih ožge in d) da jih namaka v taki tekočini, ki vse mrčese in gnilobo prouzročujoče glive in bakterije pomori, ter prihod vlage v notranje lesu zabrani.

a) Trpežni koli. — Kot trpežni koli so pri vinogradarstvu poznani in največ rabljivi: hrastovi, kostanjevi, jesenovi in akacijevi. Najtrpežnejši so hrastovi; prav trpežni so tudi mecesnovi, a so predragi. Vendar se mora pripomniti, da tudi ti koli ne trajajo v vseh zemljah in krajih enakomerno dolgo. Trpežnost je mnogo odvisna od podnebja in zemlje same; ne smemo pa zamolčati, da mnogo tudi od ravnanja s koli v zimskem času.

b) Ravnanje s koli v zimskem času. — Navadno se puste koli čez celo zimo v zemlji. To je napačno, ker s takim ravnanjem se dotičnim kolom trajnost zdatno zmanjša, kajti po zimi trpijo koli največ, ker je zemlja vedno mokra in ker jih veter sem in tja maja in tako mnoge tudi polomi.

Kole je treba torej pred zimo izpuliti iz zemlje ter jih postaviti pod streho, kozolec ali pa vsaj položiti jih na 4, navskriž v zemljo pritrjene kole. Kadar se posuše, je dobro, če se jih še s kakoršnosibodi stvarjo pokrije, da niso dežju ali snegu naravnost izpostavljeni. Obenem z izruvanjem se jih, če je treba, lahko ošpiči, delo, ki spomladi precej časa vzame.

c) Ožiganje. — To je najnavadnejše sredstvo, s katerim se hoče trpežnost kolov povečati. Ožgani koli res nekaj časa dalje trajajo kot neožgani, posebno če so bili pravilno ožgani in če je bil les suh.

Ožiganje obstoji v tem, da se spodnji del kola, ki pride v zemljo in blizu zemlje, toliko časa nad plamenom drži, da popolnoma okolo in okolo ogori. Pri tem je le paziti da se preveč ne ožge, ker se potem hitreje zlomi.

d) Namakanje ali impregniranje. — Namakani koli se ohranijo več let in več desetletij zdravi, če tudi niso iz trdega, pod a) navedenega les. Za nama-

kanje služijo najbolj bakrena galica in kotran ali iz tega dobljeni karbolinej.

Galica. — Ospičeni ali vsaj spodaj olupljeni sveži koli se postavijo po konci v kad napolnjeno 40—50 cm na visoko z raztoplino 2—3% modre galice t. j. na 100 l vode se vzame 2—3 kg galice. V tej tekočini ostanejo koli po 1—3 dnij, kar je od vremena odvisno. S tem, da stoje po konci in ker so še sveži, izhlapevajo v suhem vremenu vodo, in v istem razmerju, kakor ta na konceh vhaja, srkajo od spodaj raztoplino v se. Zato pa pride, da potegnejo raztoplino mnogo višje v se, nego jo je v kadi, v kateri se močijo. In to izhlapevanje odnosno vsrkavanje se tem hitreje vrši, čim gorkeje je vreme in čim finejši so koli. Glavna stvar pri tem pa je, da se z galico namoči oni del, ki pride v zemljo odnosno blizu te, ker najhitreje segnije oni del, ki pride med zemljo in zrak.

Že popolnoma suhi koli pamorajo priti do približno 50 do 60 cm v tekočino, ker v teh tekočina le malo višje zleze. Še bolje je seveda, če se prav suhi koli v tekočino po dolgem polože, da ista te popolnoma pokriva, ker se na ta način od špice do vrha namoči. Seveda bi se v tem slučaju ne smelo jemati čez 3 m dolgih kolov. Kdor suhe kole v vroči tekočini namaka, doseže še boljši vspeh.

Kotran in karbolinej. — Koli se namažejo ali s segretim ali pa tudi z mrzlim kotranom in karbolinejem. Rzlomek je ta, da s segretim kotranom ali karbolinejem namazani koli, so na vsak način mnogo trpežnejši, ker se tekočina bolj globoko v les zaje in vse luknjice zamaši ter tako pristop vlage zabrani.

S posebno dobrim vspehom se rabi karbolinej, to je nalašč v take namene ščiščeni in pripravljene kotran. Karbolinej izdeluje neka tovarna v Amstetten na Ni-

žjeavstrijskem. Šod s 100 kg stane 40 kron, s 50 kg pa 22 kron. Dokazano je, da so trajali s karbolinejem namazani koli 20 let in stroški so znašali za vsacih 1000 namazanih kolov približno 8 do 10 kron.

Karbolinej se segreje v kotlu dokler postane jako redek; potem pa se postavi cel faš kolov vanj, tako da pridejo 40—60 cm v tekočino. V tej ostanejo $\frac{3}{4}$ —1 nro t. j. dokler se tekočina ohladi; nato se jih vzame ven, pusti dobro ocediti ter se jih shrani v suhem kraju, da se dobro osuše. Sicer se pa lahko tudi zaporedoma kuha in v tem slučaju se pusti kole manj časa v tekočini. Zadostuje tudi, kakor pri vporabi kotrana, 6—10 minut, a čim dalje in čim počasneje se močijo, tem boljši je.

Da ostane tudi oni del kola nad zemljo vedno zdrav, se ga kar namaže s čopičem, namočenim v karbolineju. Poslednje pa se more po nekoliko letih ponoviti.

Pripomniti pa je, da morajo biti koli, katere se namerava s kotranom ali karbolinejem namakati, nasprotno od onih, katere se misli namakati z galico, popolnoma suhi. Pred namakanjem se morajo sušiti po $\frac{1}{2}$ —1 leta in istotako potem, ko so že namazani; to radi tega, da se karbolinej popolnoma zaje in osuži, ter da ne bi morebiti grozdje potegnili njegov neprijetni duh nase.

To delo se toraj lahko izvrši sedaj po zimi pri onih kolih, ki so bili v teku leta v rabi, ter se jih hrani na zračnem suhem prostoru do pozne spomladi, ko pride zopet čas nakolitve X.

Razpošiljanje vinskih poskušanj.

Razpošiljanje vinskih uzorcev je sicer samo na sebi prav lahko in jednostavno delo, vendar se mora tudi pri izvršitvi tega dela, nekoliko previdno postopati. Ne zadostuje vedno, da se kar poljubno steklenico z vinom za pro-

dajo namenjenim napolni ter naročniku pošlje. Tudi tu je treba vpoštevati marsiktere okoliščine. Ker se ravno sedaj mnogo uzorcev razpošilja, zato hočemo pravilni način razpošiljanja nekoliko tu pojasniti.

Za razpošiljanje vinskih uzorcev se rabijo stekleničice, ki drže $\frac{1}{10}$ l in ki so v posebnih škatljicah vtrjene. Pri tako mali množini trpi prodajalec le malo škode in vzorec se pošlje lahko po pošti kakor pismo, prilepivši nanj marko za 10 h. Poleg naslova pa se mora še dodati beseda „vzorec brez vrednosti“. Finejša vina se pa razpošilja v večjih množinah, navadno po $\frac{1}{4}$ l, posebno če se pošlje več uzorcev skupaj. Vsako steklenico se mora v zaboju skrbno s slamo ali z drugim enakim materijalom obdati, da se prvič steklenice ne pobijejo in drugič, da se gorkota preveč naglo in občutno ne menjava.

Predno se steklenice napolnijo, jih je treba prav čisto izmiti in potem še izplakniti z onim vinom, katerega se misli odposlati. Iz soda se spravi vino z nategačo naravnost v steklenico in se jo takoj z nepokvarjenim zamaškom dobro zamaši. Pri tem je pa gledati, da se vzame vino iz sredine soda, ker to ima največ ogljikove kisline in drugih žlahtnih snovij v sebi. Ako se vino skozi navadni lij vliwa, in če se razun tega steklenica takoj ne zamaši, izpuhti iz vina kolikortoliko aroma in ogljikova kislina in tako vino izgubi nekoliko na dobroti. Tudi zamaške se mora popred v vreli vodi izprati, ker ti imajo vedno nekoliko neprijeten duh, posebno če so stari.

Predno se pa steklenica natoči, se mora dotičnik prepričati, je-li res ono vino čisto in brez napačnega duha.

Tudi je odvisno pri kakošni toplini se uzorci jemljejo oziroma odpošiljajo. Če se pošljejo uzorci daleč in iz gorkega v mrzli kraj,

potem naj se steklenice do vrha napolnijo, kajti ko pridejo na cilj, niso več tako polne, ker se vino v mrzloti stisne in če je v njih preveč praznega prostora, se vino tolče in tako preveč kali. Nasprotno pa se mora vršiti pri razpošiljanju vina iz mrzlega v jako oddaljen gorak kraj. Posebno je to vpoštevati pri razpošiljanju vina čez morje.

Na že napolnjene in zamašene steklenice, se potem prilepi etiketa (papir) ter napiše ime odpošiljatelja, cena in letnica vina, ter eventuelno tudi vrsta vina. Če se je pa poslalo več uzorcev skupaj, se napišejo na etikete le številke, vse drugo se pa pojasni v pismu, sklicuje se na dotične številke na etiketah.

Da se izogne nepričakovanim neprijetnostim ali presenečenjem, nastalim po odpošiljatvi, je vedno dobro, ako se za kontrolo pusti ena steklenica istega vina v kleti, da se vidi, če ostane čisto, ali če se ni med tem časom kaj spremenilo, da se more naročniku stvar pjasniti, kati znano je, da se vsako vino pri pošiljatvi nekoliko spremeni.

Naročnik ne sme vina koj po prihodu pokušati in sodbe izreči, marveč mora počakati 2—3 dni ali pa vsaj en dan, da se vino vleže ter vmiri in potem šele naj definitivno pokuša.

Tudi mora gledati naročnik, da rabi pri pokušnji jako čiste kozarce, da ne vliwa vina z visocega v kozarec in da ga tudi pred pokušnjo ne pusti dolgo časa v kozarcu, ker žlahtne snovi izpuhtevajo. Da pri pokuševanju ne sme kaditi, slanine, orehov in enake reči jesti, to je tudi vsakemu znano. Pač pa je dobro, če si po vsaki pokušnji usta z vodo izplakne, ali pa če poje kos rženega kruha. X.

Vzgajanje trt na drat.

Ker je vzgajanje trt na drat ali žico v direktni zvezi s prihranitvijo in daljno ohranitvijo kolov, zato hočemo koj na tem mestu, opiraje se na zgorajšnji članek, v kratkem opisati tudi porabo dratu v vinogradih.

Vzgajanje ali vezenje cepljenk na drat, je posebno tam jako priporočljivo, koder je nabava potrebnih kolov z znatnimi stroški združena. Vendar se poraba dratu dobro izplača tudi v krajih, kjer je mnogo in cenega lesa, kajti drat traja več desetletij in zado- stuje, če se potem vzemo polovico šibkejši koli, katere se potem z lahkoto premenja.

Pri nas se vzgajanje trt na drat le pri boljših posestnikih vidi, dočim so mali posestniki porabi dratu nasprotni, kakor so sploh vsaki novosti, čeravno ne vedo nikakega pravega vzroka.

Po nekod n. pr. na južnem Tirolskem, napravljajo iz dratu celo latnike, za katere jemljejo pri nas jako debele kole, lajšte itd.

Katere prednosti pa ima drat pred lesom? a) V prvi vrsti to, da je poraba dratu mnogo cenejša, ker enkrat izdani znesek se razdeli na 40—70 let, toliko časa traja namreč železni oziroma pocinjeni drat;

b) pri porabi dratu se jemljejo šibkejši, torej tudi cenejši koli, ki se razun tega tudi manj lomijo;

c) porabi se manj delavskih moči, ker poganjki pritrjeni na drat, se potem sami ob sebi naprej pritrjujejo, ker se ovijajo okoli dratu in kolov, ter jih veter ne more tako zlahka po tleh metati; in ker so poganjki lepo kviško povezani, se ne vali grozdje po tleh, se toraj ne omaže in oguli

ter konečno, v tako čedno pove- zanih vrstah tudi grozdje bolje in enakomernejše dozori, ker more solnce vsako vrste posebej obse- vati, in s tem je tudi združeno lažje in hitrejše obdelovanje trt;

d) ker je malo lesa je tudi malo skrivališč za razne mrčese, ki se kaj radi pred zimo v špra- nje tega poskrijejo, da tam pre- zimijo;

Marsikateri vinogradnik iz ve- trovnega kraja, bi utegnil porabi dratu ugovarjati, češ, burja nam mladike preveč ob drat guli, ki se potem rajši odlomijo. Tudi ta trditev je brez podlage. To lahko rečemo iz lastne skušnje. Nekaj časa res burja maje mladike sem in tja, a to traja le dokler se mladike same oprijemati ne prič- nejo, od tedaj naprej jim pa veter nič ne škoduje.

Sicer pa se to majanje tudi pri vezanju, ali pritrjevanju na les vrši in sicer celo še več, kajti potem ko se les usuši, postane vez rahlejša in potem se pa majejo les in poganjki. Ako pa na drat previdno privezuješ, namreč nav- skriž kakor drevesa h kolu, da pride nekaj beke med drat in po- ganjek, izostane vsako guljenje.

Kakšen drat je najboljši? — V te namene se rabi železen in pocinjen drat. Prednost damo pocinjenemu, čeravno je dražji, a v primeri s trpežnostjo vendar le mnogo cenejši od železnega. Po- cinjen drat je tudi mnogo čednejši, ker ne zarjavi in se ga lahko še vedno dobro proda, ali v druge namene porabi, ako se ga slučajno v vinogradu več ne rabi.

Za vinograde se rabi drat raz- lične debelosti. Navadno se vzame štev. 22, katerega gre 36 m na 1 kg; za latnike se pa rabi debe-

lejši drat štev. 28, katerega gre 22 m na kg. Čim večja je številka, tem manj ga gre na kg.

Da lahko vsak preračuni, ko- liko kg dratu te ali one številke potrebuje, podamo ob enem tudi kratko pregledno tabelo:

Natezanje dratu. — Da je vezanje na drat čedno in izvrš- ljivo, morajo biti trte lepo v vr- stah posajene. Na konceh vsake vrste se postavi na pošev debel kol ali dva stebra tako, da je zgornji del na zunanjo stran nag- njen, ter da ostane še približno 1·20 m nad zemljo. Po sredi po- sameznih vrst se potem zabi- jejo vsakih 6 do 10 m nekoliko bolj šibki, $1\frac{1}{3}$ m dolgi koli. Naj- pred se pritrdi drat ob končna kola ali stebra in potem še z majhnimi sponkami ali klanfcami ob straneh sredi vrste stoječih kolov. Prvi drat se napne 30 do 50 cm nad zemljo, drugi pa 40 cm nad prvim.

Da se kočna stebra ne vpog- neta, se obesi nanju velik kamen ter se tega še v zemljo za- koplje; mesto kamna se lahko za- bije v zemljo kos lesa, ter drat od vrh stebra na tega pritrdi.

Vsaka trta dobi potem šibek, 3 m visoki kol, da se poganjka iz palca, ki sta namenjena za ro- ditev v prihodnjem letu, nanj pri- vežeta. Ti koli se z bekami k dratu privežejo.

V krajih, kjer je močna burja, ali pa če dotičnik ne more sta- rejših in rodnih poganjkov na drat privezovati, vzame nemesto prvega dratu, primerne lajšte; vse druge po letu nastale poganjke pa na gornji drat priveže. —X.—

Številka dratu	10	11	12	13	14	16	18	20	22	25	28	31	34	38	42	51
Na 1 kg gre metrov	176	140	120	100	88	68	52	44	36	28	22	16	14	12	10	500

Vrtnarstvo.

Hranitev cvetnih gomoljev po zimi.

Glavni pogoj, da srečno prezimimo gomoljnate rastline po zimi je suha, enakomerna toplota; treba pa je paziti pri različnih rastlinah, da rabijo različni gomolji različno gorkoto po zimi. Tudi je v tem majhna razlika, da prezimimo nekatere gomolje brez vsake prstene odeje, dočim hranimo druge v prsti ali v pesku.

V prsti ali v pesku morajo ležati vsi oni gomolji, ki hočejo v zimskem počitku obilno toplote; brez zemlje in peska prezimijo pa one rastline boljše, ki nimajo po zimi rade preveč gorkote. Tu hočem upoštevati le najbolj znane gomoljnate cvetlice naših gredic.

Gomolji georgine ali dahlije, ki naj prezimuje pri $2\frac{1}{2}$ do 5° C, hranimo vedno brez prsti na kakem suhem prostoru v kleti, kaki sobi ali steklenjači.

Ravno tako lahko prezimujemo rizome kane (Canna), boljše pa jih ohranimo na nekoliko toplejšem prostoru pri $7-9^{\circ}$ C. Posebno, ako se jih drže še gruče, s kojmi smo jih izkopal, se drže izvrstno.

Gomolje begonij spravimo najbolje v zaboje, ko smo jim porazali liste in pustili $6-8$ cm dolgo štulo. Tu v zaboje se polože gomolji drug poleg drugega in pokrijejo s suho prstjo. Shramba za take zaboje je suh prostor, ki ima $8-10^{\circ}$ C. Višja toplota dalje časa ne sme biti, sicer se gomolji preveč nagrbančijo ali celo popolnoma izsuše.

V begonijo se radi naselijo ogrci, zato jih pred uzimljenjem vselej pregledamo, da ne vršijo svojega uničevalnega dela naprej.

Begonije, ki smo jih imeli v cvetličnikih, se postavijo, ko so listi zamrli, kar na suh prostor. Isto storimo s krasno zvončasto gloksinijo, ki ravno tako hoče imeti gorkoto.

Amarilide se ravno tako postavljajo v loncih na suho mesto. Imeti hočejo $8-10^{\circ}$ toplote.

Kaladijum (Caladium bicolor) rastlina iz južne Amerike s pisanimi briljantno barvanimi listi, ki so zdaj enobarvni, zdaj zopet beli, rmeni, rožnordeči, karminasto ali škrlatno marmorovani, ima rad po zimi zelo suho. To jim najlažje preskrbimo, ako ga postavimo na kako omaro blizu peči.

Montbrecije in krokosmije pa imajo raje bolj hladno toplino, $2-3^{\circ}$ gorkote. Ni jih težko prezimiti, ker ne gnijejo rade. Brez prsti jih nasujemo na kak suh prostor.

Gladijole (mečki) so tudi bolj hladne lepoticice, ki ne marajo nobene odeje; $2-3^{\circ}$ toplote so jim popolnoma dovolj.

F. Slavin.

Rožnata deželca Evrope

je Bolgarija. Borgari pridelajo marsikako leto 100.000 unč vrtničnega olja. Ena unča se dobi še-le iz več kg vrtničnih listov. Leta 1896. je veljal 1 kg rožnega olja 960 kron, leta 1882. pa celo 1320 kron. Čisto bolgarsko vrtnično olje je popolnoma prozorno in jasno žolte barve.

Poleg bolgarskega olja poznamo v trgovini samo še dve vrsti: miltiško rožno olje na Saksionskem in činčilsko olje v južnih Španjolah. Saško rožno olje je rmenkasto-zeleno s finim vonjem, ki je pa popolnoma drugačen od bolgarskega. Špansko olje je rjavkasto, kakor šeri-vino, čisto in močnega duha, ki pa je zopet od obeh poprejšnjih popolnoma različen.

Živinoreja.

Izmlzno gospodarstvo.

Način gospodarstva, v katerem se molzna živina ne odreja v domačem hlevu, ampak kupuje od zunaj po teletu, potem pridno

molze, dokler se ne izmolze, na posled opita in proda večinoma mesarju, to je izmlzno gospodarstvo. V ta smoter ne zadostuje samo, da je človek dober, teoretično in praktično izurjen kmetovalec, ampak imeti mora tudi košček trgovskega duha. Praktična izurjenost v nakupovanje živine in morebiti tudi krmil, rutina ali zvedenost v unovčevanju mleka in živine, to so podlage izmlznega gospodarstva. Pred vsem je potrebno, da leži kmetija v bližini mesta ali večjega trga, da z lahka oddamo mleko in sicer po dobri ceni, ki ne sme pasti pod 15 vinarjev za liter.

Največjo pozornost je obračati seveda na nakupovanje krav. Treba je vedeti, katera pasma je za naš kraj najbolj pripravna za mleko; v okolici Dunaja, da navedem vzgled iz krajine, kjer izmlzno gospodarstvo posebno cvete, se obnaša posebno dobro planinska siva in rjava živina (švicarska, algajska in montavonska pasmina), posebno izvrstno pa gorenjeinodolska pasma. Gorenjeinodolske krave imajo zelo dolgo laktacijsko perijodo (zelo dolgo molzejo) in vendar se dade s primernim krmiljenjem še dovolj urno opitati.

Računajo, da imajo gornjeinodolske molzne krave počez eno leto v hlevu, da pade mlečnost na 5 l na dan. Mlekarice, ki stoje po celi dve leti v hlevu, niso redke. Živali kravarske (na Češkem) in pingavske pasme nikdar ne molzejo tako dolgo, povprečno se računa, da molzejo po 9 mesecev, toda opitajo se preje. Ne zadostuje namreč dobiti samo veliko mleka, živali se morajo tudi odebeliti, pa pri sami grobi krmi skoro ni mogoče: Treba je pridelovati tudi močnih krmil.

V dunajski okolici pridevajo krmil s slamo, peso ali pesnimi $5-6$ kg močnih krmil in se hvallijo z vspehi. Izmlzno gospodarstvo nam mora dati na leto 3560 l počez. Da pa to dosežemo ne

smemo krmiti vseh živali po enem kopitu, ampak kakor pravimo „individualno“ t. j. vsako tako, kakor je primerno njeni naravi; saj je vendar znano, da različne živali izkoristijo ravno krmo različno.

Ako smo živino prav redili in pitali, potem tudi pri prodaji nismo vstani imeti prevelike zgube. Če zgubimo pri prodaji kakih 40 do 60 kron za vsako kravo, s tem smo vže laho zadovoljni.

Dun. Slov.

Zlata pravila prašičjereje.

1. Redi in oskrbuji plemenske prašiče kolikor moč dobro, in sicer živali za pleme kolikor se da poceni, pitavno žival, kar se da obilno.

2. Kaj popolnejšega se da doseči le s špecialiteto.

3. Rabi samo zdrave živali pravnega života za pleme in nikoli prezgodaj.

4. Razven pitavnim prašičem privošči vsem živalim vsaki dan par ur gibanja na prostem, če je vreme zato; ravno zato so prašiči, ki se pasejo tako, zdravi.

5. Skrbi za gorek, zračen svinjak brez prepaha, ki bo po zimi topel, po leti lepo hlad.

6. Vsako vznemirjenje živalim bolj ali manj škoduje, posebno onim, ki jih pitamo.

7. Snaga je glavni pogoj srečne prašičjereje.

8. Plemenskim živalim, daj sicer obilno piče, pa ne do masti.

9. Pokladaj vedno le zdravo krmo, ki tekne.

10. Močna krmila polagaj bolj suha, korenstvo pa le kuhano ali sparjeno.

11. Skrbi tudi vedno za svežo vodo.

12. Vsaki dan pokladaj ob strogo določenem času pičo — mladim pujskom in odstavljenim ne pokladaj preveč naenkrat, zato pa tudi večkrat.

13. Daj priliko ščetinarjem, da dobijo vsaki dan na razpolago

vapnenastih kosov prsti, kosove oglja itd.

14. Plemenski svinji mehko nastelji, predno se opraseti; nadzoruj sicer porod, a ne segaj prezgodaj vmes.

15. Odščipni pujskom ostre zobčke, če le moreš vže v prvih 24. urah.

16. Od 3. tedna naprej naj pridejo pujski ob lepem vremenu s svinjo vred na prosto, od 4. tedna naprej začni pokladati poststransko pičo.

17. Pusti pujske 7 do 8 tednov pri svinji, za naprej odmenjene celo 9 do 10 tednov.

18. V enem oddelku naj bodo skupaj samo enako krepke živali, slabiče deni posebej.

19. Če le moč, tehtaj pitavne prašiče vsaki mesec.

20. Mnogo vodene krme da vodeno meso, močno oljnata piča da oljnato slanino, in kuruza po barva mast in slanino rumeno.

21. Z ječmenom, graham, bobom in rženimi otrobi se priredi najboljše meso, slanina in mast.

P. P.

Splošno.

Kako zboljšamo posestva s pomočjo umetnih gnojil, umnega pridelovanja krme, živinoreje in mlekarstva?

(Konec.)

Leto je minilo, vsak stan dela obračun, kako je gospodaril celo leto, a če naredi kmetovalec letni sklepni račun, ima skoro v 50. slučajih zgubo. In to gre od leta do leta, dokler se ne razkosa posestvo in razproda. To je usoda mnogih slovenskih posestev; a še bolj žalostno je, če se prepusti gospodarstvo drugim celo za nižjo svoto kakor bi znašalo hranilnično posojilo, za kar imamo dokaze. Te žalostne razmere so se že zboljšale po Raiffeisenovih posojilnicah in po umnem obdelovanju, zemlja je postala dražja.

Posestnik, kateri gospodari sedaj z izgubo, lahko zboljša svoje

stališče, ako obrne svojo pozornost živinoreji, a podlaga plodonosne živinoreje je zadostna krma. V ta namen naj skrbi za zboljšanje naravnih travnikov in pašnikov, osušuje naj močvirne in na suhih skrbi za namakanje, manj rodovitne naj gnoji, kadar ima dovolj hlevjeka, z domačim gnojem sicer pa z umetnimi gnojili. Da ima za zimo dovolj suhe krme, naj se preskrbi v poletju s svežo kakor z lucerno, grahoro in turšico. Ako imamo zadosti krme, potem moremo računati na dobičkonosno živinorejo, katera nam bo le tedaj postala plodonosna, ako bomo znali tudi prav ž njo ravnati. Poleg raznih važnih pravil glede vzgoje naj navedem samo nekatera, na katera se je ozirati, da svoj dohodek pri živini pomnožimo.

V prvi vrsti mora imeti okoliš dobrega bika plemenjaka, da je moči potomstvo zboljšati. Za pleme naj se vzamejo le teleta od dobrih molznic, kajti mlečnost je podedljiva. Uredi naj se plemenitev tako, da vržejo krave po zimi mladiče, ker potem skoro celo leto molzejo. To so važna dejstva, ktera nam lahko zdatno pomnožijo dohodek pri živini. Ako smo spoznili navedene predpogoje, potem lahko mislimo na oddajo mleka, katero nam bo donašalo rednih dohodkov, da bo moči vse potrebščine pri hiši pokriti. Kjer je posestvo v zvezi z drugimi, naj se skrbi, da se skupno zasnuje mlekarstva, a kjer ni misliti na tako snovanje, naj si omisli posestnik sam potrebno opravilo za izdelovanje surovega masla, kar stane komaj 300 kron.

V teh vrsticah sem dal kratek podatek, kako pride lahko posestvo do kacega dohodka.

Kar se je tu zapisalo, za to imamo že jasne dokaze iz življenja. Znana so posestva, katera so pri pridelovanju žita vedno nazadovala, a sedaj z živinorejo in mlekarstvom lepo napredujejo.

Slovenski oratar, primi se v novem letu s posebno vnemo živinoreje in bodi preverjen, da se ti bo gospodarsko stališče na bolje obrnilo.

Kakošne naj bodo zimske kmetijske šole v obče?

Če hočemo pripomoči našemu kmetijstvu do višje duševne izobrazbe, mu moramo preskrbeti šol, ki niso niti navadne ljudske in nadaljevalne, pa tudi ne navadne poljedelske šole. Te šole morajo zidati na znanstveni podlagi, ki so jo dobili mladeniči v ljudski žoli s tem, da one vednosti utrdijo, dopolnijo, razširijo, uglobijo, zaokrožijo, obrnejo na dejansko življenje in s tem, da sprejmo z ozirom na prihodnji poklic le take predmete v svoj učni načrt, ki morajo biti za vsakega kmetovalca najrezkejšega pomena. Kakor se po tej strani dviga zimska kmetijska šola nad ljudsko in nadaljevalno šolo, ravno tako je pa v svojem bistvu in smotru pod pravcato poljedelsko šolo in se odpoveduje poskusnemu polju, kakor tudi ni njen cilj, dati učencu sestavno-znanstvene strokovne izobrazbe. Zimska kmetijska šola nima namena obdelavati učenca in ga postaviti v službo znanosti, ampak hoče le sadove znanstvenega raziskavanja in skušnje učencu zaokrožiti, njegovim razmeram primerno odmeriti in mu jih po možnosti storiti pristopne.

Zato so na zimskih kmetijskih žolah predmeti poučevanja: domača hiša s svojo okolico, svojimi deli, njiva, gozd in travnik z različnimi vrstami prsti in njihovo požlahtnovanje s pomočjo umetnosti in narave, so koristne in škodljive rastline in živali v krajevni okolici, so domači kmetijski in obrtni pridelki, izdelki in stroji, dalje razni proizvodi, ki služijo v hrano, obleko in druge namene, navadne prikazni v naravi itd.

Kar zadeva obliko, ima veljati načelo: od bližnjega k daljnemu, od znanega k neznanemu; gmotno pa odločujejo konkretne razmere kmetije. Od te naj izvira ves poduk in na to naj se zopet vrača nazaj, kakor izhaja vse vodovje iz morja in zopet vse hiti v njegovo naročje. Svoj dom naj učenec vsestranski spoznava in umeva.

Pri tem mora biti naloga šole, ohraniti zdravo konservativno mišljenje našega kmetijstva, pa ga tudi požlahtniti, ne sme torej učenca smatrati samo prihodnjim posestnikom, ampak v njem zreti tudi katoliškega Slovenca in Avstrijana! S tem mislimo, da mora vplivati ob enem na srce in nrvnost učenca, brez česar bi bilo vse znanje in vsa prebrisanost stavba brez trajne podlage. Razvoj mišljenske zmožnosti utegne obvarovati človeka pred divjim izbruhom surovosti (pa tudi ne vselej, zgledov dovolj blizo in daleč) ne more ga pa zavarovati pred onim nevarnim, podkupljivim duševnim stanjem, ki pod krinko dobre vzgoje in omike služi z z dobro preračunano zvičajnostjo nenravnosti in siplje na okrog seme pregrehe.

Zato mora učenec uvideti najtesnejšo zvezo, v katerej stoji vse znanje in vsako delovanje z večnimi in naravnimi zakoni nrvnosti, ako želi žeti blagoslova in priznanja.

Zimska šola naj navaja učenca, da misli in preskuša, da „vse preskusi, najboljše pa ohrani“, da umeva in ljubi v minulosti sedanjost, da se uči zaupati v bodočnost in da se torej novostim, posebno na svojem lastnem kmetijskem polju ravno tako malo zapira v nezaupnosti, kakor se jim tudi brezpogojno ne udaja.

Tudi tega ne smemo prezreti, da naj zimska šola poskuša izkoreniniti tako zloglasno kmečko prevzetnost v še mladih srcih, prevzetnost pravim, ki je tako silno zoperna in kmetijskemu

blagru v toliko kvar (kdo se vedno pravda, kdo popiva, kdo napada najraje rešilne zadruge? — napuh!).

Vendar pa naj si na vso moč prizadeva, gojiti in vzbujati stanovsko zavest. Čudno, da se nasprotja tako rada dotikajo. Le pogledjmo našo družbo: največji bahači imajo najmanj stanovskega ponosa.

Kjer nastopa stanovski ponos v svoji plemeniti obliki, tam drži kmetovalec na svojo stanovsko čast, in to je bistveno porošstvo za vspevanje našega stanu in s tem naše države. Naslov „kmet“ ali „posestnik“ bodi naš ponos in naša čast in v kratkem bodo nehala budala rabiti to besedo kot zabavljico.

Kmetovalec, naj ima veliko ali majhno posestvo, ki prekaša svojo družinčad v rzsodnosti in boljšem nrvnem naziranji, ki gre pred svojo družino z besedo in dobrim zgledom, ki ž njo vred dela, se trudi in praznuje; gospodar, ki se čuti gospodarja zemlje in se zaveda kot neizogibni ud celokupnosti; kmet, ki misli in poskuša in čuti in si prizadeva za skupno dobro svojega stanu: tak kmetovalec, se mi zdi, je srečen, zavidanja vreden mož. Morda nevede je zmagoslaven boritelj za resnico in pravico, za nrvnost in blagostanje. Blagor državi, čije kmetijstvo obstoji večinoma iz takih udov! Njen prospeh je zagotovljen; kajti ljudstvo, kakor vsa tako tudi naše slovensko ljudstvo, je majhno ali veliko, ne toliko potem, kaj ve, zna, kolikor potem, kaj je, misli in čuti. In zimske kmetijske šole, katerih si želimo, bi imele namen posvetiti vse svoje sile izobrazbi takega kmetijstva.

Vže v zadnjem dopisu smo omenili, da kmet nerad pusti svojega sina za dalj časa daleč od doma. Na to je treba resno pomisliti. Ako torej hočemo, da ne zgubijo zimske šole vže naprej vsega zaupanja in se jim ne bo

treba boriti s pomanjkanjem učencev, potem je treba zbrati za sedež take šole vselej kraj, ki je središče kakega okraja, ki ima kot fara, sodnija ali tržišče neko prednost pred drugimi in ki je starišem in učencem kolikor toliko dobro znan. Dvanajst do petnajst tisoč duš naj tvori po eno šolsko občino. Ako računamo na 300 ljudij enega učenca, bi tako dobili 40 do 50 učencev, ako bi vsakdo obiskaval šolo skozi en zimski tečaj. Učencev bi torej ne nedostajalo in očitno je, da ako bi vsako leto izšlo pol stotine mladih ljudij tako izobraženih v življenje enega okraja, bi moralo to na celo kmetijsko prebivalstvo kar najugodnejše uplivati.

Omejenost šole na bolj majhen okoliš ima pa tudi to dobro, da bi del učencev lahko obiskoval šolo od doma, tudi so razmere ene okolice zelo enake, vsled česar bi bil ves poduk lahko enotno urejen, veliko bolj, kakor če bi bil šolski okraj velik, zemljiške razmere, poljski sadeži in morda še učenci sami mej seboj zelo različni. Tega ne smemo podcenjevati. Učenci na pr. v kojih domačem kraju se goji posebno hmeljarstvo ali trta ali sladkorna pesa ali ki so doma na pr. z močvirja, ne morejo pričakovati, da se bo ozirala zimska šola s pretežno živinorejo na njihove posebne stroke.

Razmere so večinoma na kmetih take, da mora domači sin nadomestovati hlapca ali delavca. Zato ga moramo pustiti po leti, kakor tudi spomladi in jeseni na domačem polji. Da bi ga v tem času odtegovali delu, to nikakor ne gre. Zato se razteza zimska šola samo na zimске mesece, morda od 15. vinotoka do 1. malega travna.

Ne dvomim, da ima taka šola vse predpogoje za pridni obisk zase, ako jo vodijo ne samo strokovnjaške roke, ampak tudi možje, katerim kmetovalec lahko zaupa.

Kako si celi organizem take šole predstavljamo, oziroma, kako so vzorne kmetijske zimske šole uravnane drugodi, o tem drugokrat.

Poskus z umetnimi gnojili na Rovih.

Častiti gosp. Janko Šiška iz Rov, okraj Kamnik, nam je poslal podučljivo poročilo o uspehih z umetnimi gnojili, katere je pridelil, da preveri ljudstvo o vspehih mineralnih gnojil in o pravilni rabi teh gnojil.

Učinki so bili sledeči:

1. na travniku: $\frac{1}{2}$ kajnita in $\frac{1}{2}$ žindre — zelo koristilo.
2. na lucerni: $\frac{1}{2}$ kajnita in $\frac{1}{2}$ žindre — prav zelo koristilo.
3. na ovsu: solitar, žindra in kajnit — zelo polegel.
4. na zelenjadnem vrtu: solitar, žindra in kajnit — uspeh izboren.

5. pri sadnem drevju; uspeh se pokaže bržkone prihodnje leto.

Čast zavednemu gosp. župniku, ki vspodbuja svoje župljane k umnej rabi umetnih gnojil.

Mlekarški tečaj.

V vasi Savici pri Boh. Bistrici vršil se bo od 13. januarja do 24. marca 1902. l. praktični kurz o mlekarstvu, maslarstvu in sifarstvu.

Mladiči, ki se želé vdeležiti tega pouka, naj se zglase do 6. januvarija prih. l. pri deželnem odboru v Ljubljani s prošnjami za sprejem, katerim naj pridenejo spričevalo obč. županstva, o poštem vedenju in o dosedanjem delovanju v kmetijstvu sploh.

Prednost imeli bodo pri odločevanju sprejema oni, ki so že doloma delali v tej stroki.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 123.: J. J. v J. Koliko redilnih snovij ima pepel in kake vrednosti je?

Odgovor 123.: Pepel ima povprečno 30—35 % apnenca, 6—10 %

kalija in 2—3 % fosforne kisline, razun tega pa še veliko množino magnezije. Trdi les je bogateji na redilnih snoveh kot pa mehki. Po svojej sestavi tvori pepel na prstenej zemlji izvrstno rudninsko gnojilo. Po svojih redilnih snoveh se sme ceniti 100 kg na 250 kron, posebno ker so lahko razkrojljive. Ako se gnoji na travniku prvič s pepelom, bi bilo priporočati, da se vzame še poleg kako fosfatno gnojilo kakor žindra ali pozneje superfosfat, ker pride premalo fosforne kisline v primeri s kalijem. Kjer se je rabila že žindra, tam je poznejih par let izvrstno gnojilo pepel. Učinek pepela je tembolji, čim preje se postupa.

Vprašanje 124.: J. B. v L. Kako je odstraniti rjo na nikelnastih posodah?

Odgovor 124.: Rjava mesta se najpreje dobro namažejo s kako tolščo in po preteku 3. ali 4. dni se zbrišejo s sukneni cunjo, ki se je pomočila v amonijak. Ako rja ne zgine popolnoma po amonijaku, naj se še hitro izbriše z razredčeno solno kislino. Navedeni tekočini se dobite v drogeriji Kanc — Ljubljana.

Vprašanje 125.: J. J. v J. Ali smejo zajci prosto po hlevu letati, brez da bi škodovali zdravju živine?

Odgovor 125.: Ako niso prenzike jasli, smejo zajci brez škode za zdravje živine po hlevu letati, drugače bi pa v jasli poskakali in krmilo onesnažili. To velja pa le za bolj majhne zajce, veliki so bolj počasni in jih živina potepta. — Belgijske velike zajce prodaja Ivan Kranjc v Št. Ilju p. Velenje, kamor naj se naročila pošiljajo.

Vprašanje 126.: F. R. v S. Ali je priporočljivo po zimi na travnike gnojnico voziti?

Odgovor 126.: Gnojnica je dragoceno gnojilo radi dušika oziroma amonijaka, kojega pa se velik del pogubi, ako se neposredno ne povzije od korenin. Kjer se po zimi na polje veliki kupi gnoja navažajo, bi skoro bolje bilo, da se porabi gnojnica za polivanje hlevjeka. S tem dobite izvrsten domač gnoj, ko vam drugače postane kup suh in brez redilnih snovij. Zakaj je pri nas letina pri krompirji ali pesi le srednja, ravno največ radi tega ker premalo znamo z gnojem ravnati. Gnojnica bo prinesla veliko obilnejši dohodek, ako se poliva na gnoj, kakor pa prosto izvažna na travnike.

Vprašanje 127.: J. F. N. s. Čul sem, da prodajajo v nekterih krajih celo kurjeke in golobjeke. Pri nas re-

dim o veliko kuretne, ko bi bila temu resnica, bi se tudi za odpadke lepe .10vce dobilo.

Odgovor 127.: Odpadki od ku retnine so bogati na fosforni kislini in zato dragoceno gnojilo posebno v vrtu, kjer se uporabljajo poleg hlevjeka. — Kurjeke in golobjeke kupujejo strojarji in jih uporabljajo pri posebnih vrstah kož. O tej zadevi se obrnite do bližnjega strojarja ali pa do velike strojarske tvrdke K. Pollak, Ljubljana, ki vam bo radovoljno poročala o ceni teh odpadkov.

Kmetijsko društvo v Vipavi

oskrbuje svojim članom:

- 1.) Vse potrebščine za vinogradništvo: žveplo, galico, gumico, škropilnice, cepilno orodje, orodje in stroje za kmetijstvo, dalje vsakovrstna semena in umetna gnojila.
- 2.) a) Razprodaja zajamčeno pristno vino, napravljeno iz grozdja svojih članov po novem franc. načinu po 30 kron in višej 100 litrov loco Postojna, bolj trda kislasta vina rudeče in belo (kakor cviček) iz hribov pa po znatno nižej ceni.
b) Posreduje p. n. kupcem, ki želijo kupiti pristno vino po nižej ceni od 24 kron naprej nakup in odpošiljatev.
- 3.) Prodaja iz svoje trtnice na Portalis in Monticolo požlahtnjene trte, beli burgundec, zeleniko, zelen po 14 vinarjev komad.
- 4.) Prodaja iz svoje zaloge tudi pristni „tropinovec“, vzorec in cene na zahtevanje.

17 mesecev starega bika, sivka-
lepega, proda Janez Hodnik, Dol. Logatec
štev. 8.

V Buzetski občini v Istri je še

do 18.000 htl. črnega in 28.000 htl. belega vina na prodaj. P. t. gostilničarji in drugi interesentje naj se obrnejo na županstvo v Buzetu ali pa na tamošnje društvo za „štednju i zajmove“, katero posreduje prodajo neposredno od producenta.

Lovci in prijatelji lova se s tem

opozarjajo, da se peča tvrdka O. Frank na Dunaji, Waaggasse 12, v večej meri z izvažanjem žive divjačine in je pri volji prevzeti vsako količino proti primerni nakupni ceni. Natančneja določila glede nakupa, kakor tudi podatki o času za streljanje, varovanje in parjenje so natančno popisani v posebnej knjižici, katero dopošlje tvrdka vsakomu brezplačno.

Za vinogradnike imam za oddati 4000

trt v zeleno cepljene na podlagi riparia portalis in sicer več vrst: kraljevine, rebule, zelenike, rizlinga itd 100 komadov 18 K, pri večjem odjemstvu tudi ceneje. Jožef Čotič, vinogradnik, Vrhpolje pri Vipavi.

Pozor mlekarne! Mlekarski strokovnjak se priporoča živinorejskim krajem, da hoče upeljati na svoje stroške mlekarne, ako se more zanesti na gotovo množino mleka. Pripravljen je tudi slabo vojene mlekarne vrediti, plačilo zahteva še le tedaj, ko se skaže kak dohodek. Katero mlekarstvo podjetje bi se želelo v najem oddati, ima sedaj ugodno priliko dobrega najemnika dobiti. Sedaj je mlekarški vodja neke večje mlekarne na Štajarskem. Natančneje podatke da „Gospodarska zveza“.

Pri posestnikih v Batujah in Selu

sredi Vipavske doline dobi se izvrstno novo belo vino. Cene zmerne. Obrne naj na župnika v Batujah, pošta Črniče. Goriško.

Kmetijsko društvo v Gorjah

pri Bledu na Gorenjskem

ima na prodaj železne izdelke kakor: sekire, krampe, capine, lopate, živinske zvonce prav lične in dr.

Oglas iz Istre!

„Gospodarsko društvo“ v Pazinu posreduje pri kupovanju vipa. Opozorujejo se na te trgovci z vinoin. Društveni urad je v hiši predsednika dr. Kureliča.

Tko želi nabaviti dobroga Istrskega vina

črnega i beloga sa povoljnima cjenama neka se obrati na mene podpisanoga koji inam svoje vlastito vino, naravno, na mojem posestvu pridelano, jamčeno i za sv. maše porablivo. Se priporuča Venceslav Križmanić, pošta. Tinjan-Antignana (Istra) Najbližja postaja za posodu: Sv. Petar v Šumi. (132) 10—3

Priporoča se: Vzajemna zavarovalnica

proti požarnim škodam in poškodbim zvonov. Edini domači zavod te stroke: Ljubljana, Medjatova hiša.

Hranilnica in posojilnica v

Marezigah pri Kopru

ima mnogo pristnega črnega vina liter od 18 do 24 kr. in Refoška liter od 25 do 35 kr., prosto postaja Trst ter vabi konsumente za nakup.

Domačega tropinovca,

črnega vina in muškala ima Jakob Kirac, Medulin pri Pulju.

Tko želi, da svojo obitelj oskrbi pravim

i naravskim dalmatinskim vinom, neka se obrati na podpisanog Juraj Gamulin, Jelsa — otok Hvar, Dalmacija.

Kdor želi dobro, pristno istrsko

vino kupiti, obrne naj se na preč. gosp. Josip Gojtan-a, župnik, Kaščerga, pošta Trviž — Istra.

Trgovina in obrt.

Trgovina.

Poštno pristojbine in nekoliko

črtic o pošti.

(Zapisal Abc.)

(Nadaljevanje.)

Vožni promet z inozemstvom izvzemši Nemčijo. Denarna pisma t. j. pisma z denarjem, vrednotami itd. do 250 gr in neomejeno svoto, prejemajo se samo v prometu z Črnogoro, Grčijo in Švico, ter Turčijo, kjer so c. kr. poštni uradi; in sicer pod pogoji, kateri veljajo v Avstro-Ogerski, le pristojbine so druge. V vse druge države sprejemajo denarna pisma kot „lettres de valeur“. Druge vožne pošiljatve ravna se po predpisih veljavnih za vsako posamezno državo zase. Spremnica

doda se vsaki pošiljatvi izvzemši denarna pisma. Dovoljeno je pa dve ali tri pošiljatve z eno spremnico oddati, ako se glase na isto osebo. Glede deklariranja vrednosti veljajo v različnih državah različni predpisi, in je glede tega odgovorna vedno stranka sama. Če so kje kazni predpisane za napačno deklaracijo, plača jo naslovnik, ni od njega nič dobiti, tedaj oddajalec. Vsakej pošiljatvi je tudi dodati po ena, dve v nekatere države tudi po tri carinske deklaracije in ena statistična. Carino plača navadno naslovnik, lahko se pa tudi plača pri oddaji.

Pristojbine so za vsako državo druge, toraj bi bilo preobširno jih tukaj navajati. Ker so pošiljatve tem potom drage in je ž njimi tudi sicer mnogo sitnosti, zatorej se ne bodem pri tem poglavji dalje mudil. Svetujem pa vsakomu, kedor bi v tuje države kaj razpošiljal, naj to stori v malih paketih in to razpošilja kot: „Colis postaux“.

Da se vožni promet v tuje države primerno olajša in pristojbine znižajo, sklenile so se med v tabeli navedenimi državami pogodbe za pošiljatve do 5 kg oziroma 3 ali 2 kg. Te pošiljatve, glede kojih veljajo posebni predpisi imenujejo se ravno „colis postaux“. Tem pošiljatkam ne sme se dodati stvari, katere bi lahko druge poškodovale, tudi ni dovoljeno pisem pridejati. Mnoge države prepovedujejo uvoz raznih predmetov, radi tega treba se obrniti do poštne urada in tam vprašati, če je uvoz dovoljen. Vrednost se napiše vedno v frankih (1 fr. = 96 h) in sicer s številkami in črkami. Pristojbine plača oddajalec. Namreč: 50 h za državo, kjer se

pošiljatev odda, kakor tudi toliko za državo, kamor je namenjena. Vrhu tega še 50 h za vsako državo, katera pošiljatev transitira. Pri pošiljatkah čez morje se ta znesek primeroma zviša. O tem važnem predmetu več v prihodnjem letniku.

Obrt.

Obrtna deputacija.

V smislu sklepa obrtnega shoda z dne 8. decembra 1901. podala se je deputacija obrtnikov, obstoječa iz predsednika obrtnega shoda, g. Franchetti-ja, podprednika g. Bizjak-a in tajnika g. Kregar-ja k g. deželnemu predsedniku nj. ekscelenci baronu Heinu. Izro-

čila mu je resolucije obrtnega shoda glede premembe obrtnega reda in glede obrtnega dela v kaznilnicah. Ista deputacija izročila je tudi g. deželnemu glavarju Otonu pl. Detela resolucijo glede obrtnega dela po kaznilnicah. Deputacija podala se je nato k g. predsedniku deželne sodnije Levičniku, ter mu izročila prošnjo za odpravo obrtnega dela v kaznilnici na Žabjaku.

Parna pekarija.

V Ljubljani otvori skoro neka zasebna družba parno pekarijo. Takej konkurenci nasproti se morejo peki samo uspešno upreti, ako si osnujejo dobro in vsestransko združeno organizacijo.

ZADRUGA

Kmetija in obrtnija.

Ker se ekstenzivno kmetovanje in pridelovanje žita za prodaj pri nas nič več ne izplača, treba se nam je oprijeti intenzivnega kmetovanja.

V tem ima gotovo živinoreja prvo mesto. Ako pa hočemo, da se nam bo ta vrsta intenzivnega kmetijstva tudi dobro izplačevala, treba je 1. da se mali posestniki združijo v živinorejske zadrug in 2. da se tehnika in znanosti (pred vsemi kemija) porabijo v službi kmetijstva. V obeh točkah so mnoge dežele pred nami. Pred vsem se odlikujejo v združništvu Dansko, Irsko in Nemško. Mala Danska ja dandanes gospodovalka na svetovnem trgu poljedelske industrije (ali obrti) v Londonu.

Isto velja o uporabi tehničnih in kmetijsko-kemičnih znanostij v poljedelstvu. T. žko dobimo danes na Danskem in Švedskem mlekarno, ki bi ne imela mlečnih posnemalnikov in hladilnikov; večinomoma so upeljale vže tudi električni nagon.

Da bi pa proizvajalne troške še bolj zmanjšali, da bi dosegli

še enakomernejše surovo maslo in torej še boljše cene, so jeli po Danskem obstoječe mlekarne (ki so itak z večine združne) združevati ali koncentrovati. Že sedaj daje velika množina mlekarn na pol izdelan puter v dansko izvozno pristanišče Ejsberg, da se tam izdela vse blago popolnoma enakomerno.

Taisto gibanje zasledujemo pri Švedih. In to ne samo pri bogatih veleposestnikih, ampak tudi v vaških združnih mlekarnah; tudi te so se spojile in razrastle v velikolepno, obrtno celoto. Kmetijstvo daje mleko od svojih krav; izdelavanje pa in razprodaja mlečnih izdelkov se je razvila v nekakotovarniško obrt, ki dobiva ravno od kmetijstva svoje surovine. Dočim se torej kmetijstvo samo razvija v neko vrsto obrtnije, odpade možnost, da bi obrtnija zatrla kmetijstvo.

Takih združnih mlekarn šteje Danska sedaj 1025 z 126.000 članovi, to se pravi toliko, da je vsaki 15. prebivalec in vsaki 4. družinski oče na Danskem ud kake združne mlekarne. K temu

pride še 25 združnih klavnic, ki imajo 54.000 udov.

Predaleč bi nas zavelo, ako bi hoteli tu zasledovati dansko kmetijsko združništvo v posameznostih. Da pa ima Danska svoje blagostanje in brezprimerni razcvit danskega kmetijstva svoj razvoj zahvaliti združništvu in uporabi tehnike in znanosti na kmetijstvu, tega ne taji noben poznavalec realnih razmer.

Ta zgled Danske moramo slediti tudi mi. Posebno poobrtjenje kmetijstva, uporaba tehnike in vednosti (kako koristno bi bilo splošno pasterizovanje mleka po naših mlekarnah, bi napravilo mlečno blago bolj zdravo in trpežneje) na kmetijstvo ponujata še obilno posla slovenskemu gospodarju. Zelo želeli bi bilo tudi, da se naše zadrug, zlasti konsumna društva in proizvajalne zadrug vedno bolj spoznavajo in prihajajo mej seboj v ožjo dotiko. Separatizem posebno v tej točki, kakor v toliko drugih, ni nič prida.

Toda živinoreja ne obstoji samo iz mlekarstva. Združnih klavnic imamo pri nas sicer še to-

liko kot nič, toda ne vemo, zakaj bi se tudi ta panoga ne dala raztegniti. Treba jo le z drugimi kmetijskimi zadrugami spraviti v naravnostno zvezo, to je lastno vižino bomo redili na lastni kmetiji, da dobro spravimo v denar meso, tolščo, kožo, in druge odpadline, zato naj naravnost skrbe tozadevne zadruge.

Poleg živinarstva in mlekarstva pride v poštev tudi kokošarstvo, ki se ne ponaša samo na Danskem ampak tudi na Irskem z najlepšimi vspehi. Potem je važno izkoriščanje gozdov. Tudi v tem smislu potrebujemo zadrug, zadrug, ki bi skrbele za umno izsekavanje pa tudi nasajanje gozda in za prodajo gozdnega lesa; vsekako bi morali s tem zvezati tudi združne žage. Mimogrede omenjamo, da obstoji gozdarska zadruga (Waldbaugenossenschaft) v Steinbergu na Bavarskem s sedežem v Pasavi, ter se razteza nad petimi obč. okraji. Kako potrebne bi bile poleg gozdarskih zadrug tudi združne žage, se razvidi najbolje iz razmer v gozdnati finski deželi. Tam so se zadruge močno širile in prišlo je tudi do zadrug, kojih naloga bi bila, gozde izmeriti in les prodajati; na to pa sklenejo velike pile mej seboj kartel ter se dogovore, da hočejo vse gozdne posestnike združene v zadrugah osamiti in nič več ne kupovati lesa od njih.

Take združne žage morejo zopet stopiti v zvezo z mizarskimi in pohištvono - mizarskimi zadrugami, na ta način je mogoče zgraditi meščansko obrt popolnoma brez vrzeli na podlagi kmetijstva.

Od drugih odrastkov intenzivnega poljedelstva omenjamo tu kot uvaževanja vredno tudi lanarstvo z izdelovanjem platnine in perila, ovčarstvo z izdelovanjem surove volne, na koje se ima naslantjati izdelovanje raznega oblačilnega blaga.

Kako, da se da peka kruha spremeniti v kmetijsko obrt prve

vrste, tega nas uči Francija, slovita po svojem izvrstnem kruhu.

Vsaj ako le malo pomislimo, kaj nam je tudi bližjega nego misel, da se da pomagati kmetovalcu, ki prideluje žito s tem, da se napravijo združni mlini in združne pekarnice. Takih zadrug je tudi v Nemčiji nekaj; seveda se imajo boriti z najbesnejšim nasprotstvom.

Kot izvozne zadruge seveda ne pridejo v poštev, zato pa kruha tudi uvažati ni potreba. In zato so te zadruge za zadoščenje domače potrebe, za gospodarsko povzdigo malega kmetovalca in za izločenje vmesne kupčije največje vrednosti.

„Kmetovalci imajo pri veliki reji oskrbovanja živeža odnosno oni čop pridelovanja žita v rokah, ki najmanj nese“, pravi Oton Wiedfeldt v članku „kmetijski združni mlini in pekarnice na Francoskem“ in nadaljuje: „čimbolj kmetovalci vzemo v svojo oskrb izdelovanje kruha, toliko večji bo njihov dobiček i sam na sebi i v primeri z drugimi.“

Voditelj francoskih poljedelskih sindikatov grof z Rokvinjia priporoča zavoljo tega, da naj kmetovalci vse delo od žetve nadalje do prodaje kruha izvršujejo skupno; v ta namen naj, kakor kmetje v Arboa, združijo z združnim mlinom in pekarno mlatilnico ali naj vsaj napravijo mlatilnice zadruge zase, poobrtenje poljedelstva da je vsemu francoskemu kmetijstvu zelo potrebno.

Ako kmetovalci na ta način dobijo ob svojem času v roke preskrbovanje kruha ne samo na kmetih, ampak tudi v mestih — in pravico do tega jim dajejo žulji, ki jim jih je napravilo pridelano zrnje — bo že s tem samim našemu kmetijstvu znatno odpomoreno. Ako iz mre zarod prekupcev, bo to nam kmetom le v prid, nikdar v zgubo. Prosim, da ne misli kdo, edino le mi „svederci“ smo na tem stališču, da smo ve-

seli, čim manj prekupcev vidimo. O ne! Tudi drugi, ki z nami niso nič v sorodu, so prišli do iste pameti. Tako se je jezensko-vestfalski sindikat dolgo časa pečal z mislijo, ali bi ne bilo bolje tudi manjšim odjemateljem naravnost oddajati premoga in v ta namen ustanavljati po mestih svoje podružnice. Kar torej sme bogatin, da si kupiči gore zlata, to bi ne bilo dovoljeno kmetu, da se izkoplje iz kupov dolga?*) Svederc.

Zvezina naznanila.

Častite člane, kateri so z upravnim prispevkom 2 kron za tekoče leto zaostali, opozarjamo, da nemudoma ta znesek plačajo, oziroma določijo, ker bi bili drugače prisiljeni, postopati v smislu § 11. društvenih pravil.

Denarni promet hranilnic in posojilnic.

Hranilnica in posojilnica v Domžalah:

Za mesec januar:

Prejemki 4181 K 74 h, izdatki 3426 K 84 h, denarni promet 7608 K 58 h, prejete hranilne vloge 1918 K, izplačane hranilne vloge 502 K 74 h, dana posojila 1422 K, vrnena posojila 392 K.

Za mesec februar:

Prejemki 3157 K 31 h, izdatki 2018 K 11 h, denarni promet 5175 K 42 h, prejete hranilne vloge 1574 K — h, izplačane hranilne vloge 457 K 20 h, dana posojila 560 K — h, vrnena posojila 560 K.

Za mesec marec:

Prejemki 2968 K 48 h, izdatki 2912 K 04 h, denarni promet 5880 K 52 h, prejete hranilne vloge 1252 K 84 h, izplačane hranilne vloge 1151 K 24 h, dana posojila 1758 K, vrnena posojila 450 K.

Za mesec april:

Prejemki 2723 K 09 h, izdatki 2629 K 51 h, denarni promet 5352 K 60 h, prejete hranilne vloge 44 K, izplačane hranilne vloge 1787 K 75 h, dana posojila 740 K, vrnena posojila 400 K.

Za mesec maj:

Prejemki 3712 K 80 h, izdatki 2029 K 81 h, denarni promet 5742 K 61 h, prejete hranilne vloge 1239 K 44 h, izplačane hranilne vloge 724 K, dana posojila 1151 K 02 h, vrnena posojila 100 K.

*) Zanimivi članek priobčili smo radi njega principijelne važnosti, ne da bi se spuščali v preiskavo, v koliko odgovarjajo njegovi nasveti našim dejanskim domačim potrebam. Morda g. pisatelj, morda kdo drug izmed naših zadrugnikov v prihodnjem letu spregovori o naših tozadevnih odnošajih in potrebah. Uredn.

Za mesec junij:

Prejemki 6460 K 07 h, izdatki 4608 K 99 h, denarni promet 11069 K 06 h, prejete hranilne vloge 1872 K — h, izplačane hranilne vloge 2068 K 33 h, dana posojila 1000 K — h, vrnena posojila 520 K.

Za mesec julij:

Prejemki 4207 K 14 h, izdatki 2398 K 89 h, denarni promet 6606 K 03 h, prejete hranilne vloge 1530 K, izplačane hranilne vloge 189 K 34 h, dana posojila 1700 K — h, vrnena posojila 2350 K.

Za mesec avgust:

Prejemki 2795 K — h, izdatki 1978 K 04 h, denarni promet 4773 K 04 h, prejete hranilne vloge 740 K — h, izplačane hranilne vloge 291 K 10 h, dana posojila 1000 K, vrnena posojila 100 K.

Za mesec september:

Prejemki 2031 K 69 h, izdatki 1437 K 33 h, denarni promet 3469 K 02 h, prejete hranilne vloge 748 K — h, izplačane hranilne vloge 737 K 82 h, dana posojila 690 K — h, vrnena posojila 340 K.

Za mesec oktober:

Prejemki 3899 K 93 h, izdatki 2124 K 10 h, denarni promet 6024 K 03 h, prejete hranilne vloge 2234 K, izplačane hranilne vloge 1497 K 12 h, dana posojila 200 K, vrnena posojila 15 K.

V mesecu novembru:

Hranilnica in posojilnica v Domžalah:
Prejemki 3558 K 43 h, izdatki 3113 K 54 h, denarni promet 6671 K 97 h, prejete hranilne vloge 226 K, izplačane hranilne vloge 1482 K 82 h, dana posojila 540 K, vrnena posojila — K.

Hranilnica in posojilnica v Hrenovicah:
Prejemki 4031 K — h, izdatki 1550 K — h, denarni promet 5581 K — h, prejete hranilne vloge 2430 K — h, izplačane hranilne vloge — K, dana posojila 1550 K, vrnena posojila — K.

Dabilo

na

prvi redni občni zbor Zadružne tiskarne v Ljubljani

registrovane zadruga z omejeno zavezo,
ki se vrši

v soboto, dne 28. decembra 1901

ob 6. uri zvečer

v posvetovalnici „Ljudske posojilnice“ v Ljubljani, Kongresni trg št. 2.

Dnevni red:

1. Volitev upravnega sveta devetero članov.
2. Volitev nadzorstva petero članov.
3. Slučajnosti.

V Ljubljani, 5. oktobra 1901.

Provizorični upravni svet:

Dr. Šusteršič l. r., Franc Leskovic l. r., J. Vencajz l. r.

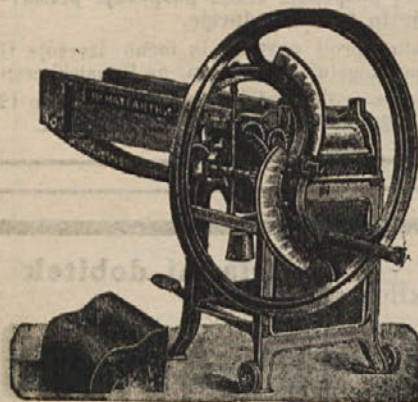
Najizvrstnejši in priznано najboljši

(130) 6—3

plugi iz jekla na 1, 2, 3 in 4 rezala,
brane za travnike in mah, razdeljene in diagonalne,

poljski valarji, obročasti in iz gladke plehovine,
stroji za sejanje „Agricola“,
stroji za košnjo in žetev, za mrvo, deteljo in žito,
grablje za seno in žetev, za obračanje mrve,
patentovani sušilni aparati za sadje, prikuho itd.

Preše za vino in sadje, kakor tudi za vsako porabo

Ustanovljene 1872.

Mlini za sadje in grozdje, stroji za obiranje grozdja.

Stroji za rezanico, na valčkih in z mazljivimi tečaji, jako lahko za goniti, pri čimur se priharni za 40% moči.

Mlini za debelo moko, reznice za repo.

stroji za mlatiti s patentovanimi valčnimi, okroglimi in mazljivimi tečaji na roko, na vital in za na par.

víteli (kupje) za naprego 1 do 6 živinčet.

Najnovejši mlini za čiščenje žita, trijerji,

za roškanje turšiče. Samotvorne patentovane brizgalnice za pokončavanje grenkulje in trtne uši

„Siphonia“, prenesljive štedilne peči,

parniki za krmo, preše za seno in slamo na roko, pritrdljive in za prepeljati, kakor tudi vse poljedeljske stroje

izdelujejo garantovano po najnovejši in priznано najboljši napravi

Ph. Mayfarth & Co.

c. kr. izklj. priv.

tovarne za poljedeljske stroje, livarne železa in fužine na par

DUNAJ, II./1. Taborstrasse št. 71.

750 delavcev.

Odlikovane s črez 450 zlatimi, srebrnimi in bronastimi svetinami na vseh večjih razstavah. Ilustrovani katalogi in mnoga priznanska pisma brezplačno. — Zastopniki in prodajalci se radi sprejmó.

~~~~~ Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku. ~~~~~

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josefs-Quai št. 13.

(95) 24-24

Novo!

Podkev za goveje parklje

patent Zehetbauer-jev.

Neobhodno potrebno za kmetovalce, oskrbnike, pivovarne, žgalnice itd.

Novo!

Poljedelska razstava v Ried-u 1901 najvišje odlikovanje s zlato svetinjo.

Glavna prodajalca

ECHINGER & FERNAU, Dunaj XV., Neubaugürtel 7 in 9.

Razglede na zahtevanje. (125) 10-5

Žive velike uharice,
volkove, medvede, divje mačke,
ptice roparice, kakor vse vrste
žive divjačine kupuje

G. FRANK,

tvrdka za izvažanje žive divjačine, veletrgovina z živalimi.

(126) 12-8 Dunaj IV., Waaggasse 12.

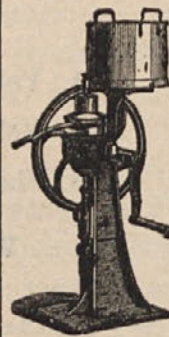
Ilustrovani kupovalni ceniki z neobhodno potrebnim svetovalcem za lovce in prijatelje lova brezplačno in poštne prosto.

Najboljša uporaba mleka! Kar največ in najfinejšega surovega masla!

Le mogoče, če se mleku odvzame smetana po

Alfa - Separator - ju.

500 prvih priznanj; v Parizu 1900 „Grand Prix“. 1/4 milijona takih strojev v rabi! Se lahko prenaša na planino. Vsi drugi stroji za mlekarnstvo. Popolne oprave za dobivanje sirotke za roko in parno moč. Načrti, proračuni.

Akcijaska družba Alfa - Separator,

(122) 13-13 Dunaj, XVI., Ganglbauergasse 29.

Ceniki, podučne brožure brezplačno.

Zaloga:

„Gospodarska

Zveza“

Ljubljani.

(129) 12-6

M. BARTHEL & Co
Dunaj X, Keplergasse 20.

Ali želite:

mного jaje po zimi?
več dobrega mleka?
hitro debele rejene prešiče?

zdravo lepo govejo živino?
močno trpežno vožno živino?
potem mešajte s krmo samo

Barthelovo apneno klajo.

Za male stroške Vam ne bo nikdar žal. Navodilo zastonj.

Pristne harške žlahtne

žvrgolivce kanarčke

lastne vzgoje

(Klingrolle, Hohlklingel, Hohlschockelrolle, Hohlrolle, Tu-Tu-Tu-Pfeifen, Knorre), kakor tudi harške samice razpošilja s poštним povzetjem in jameci za dobre pevce in živi prihod. Kar ne ugaja, se v teku 8 dni nazaj vzame.

Samci I. vrste 15 kron, II. vrste 10 kron, samice po 2 kroni, hrana mesana 1 kg 48 h.

(131) 4-4 kletke za pošiljatev I K.

Fran Garbas

sv. Florijana ulice 3., Ljubljana.

Nj. svetost papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Laponiju gospodu lekarnarju Gabr. Piccoliju v Ljubljani pristržno zahvalo za doposlane Jim stekleničice.

tinkture za želodec

in imenovali „Dvornim založnikom Nj. svetosti“.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji priporočajo bolehalim G. Piccolijevo

želodčno tinkturo

katera krepi želodec, pospešuje slast, pospešuje prebaviljanje in telesno odprtje.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje G. Piccoli, lekarnar „pri angelu“ v Ljubljani, na Dunajski cesti

Tinkturo za želodec pošilja izdelovatelj v skatljah po 12 in več stekleničic. — Poštino mora plačati p. n. naročnik.

Žrebanje nepreklicno

16. januarja 1902.

Glavni dobitek

Kron 40.000

vrednosti

Srečke za segretje sob

á 1 Krono

priporočata

J. C. Mayer

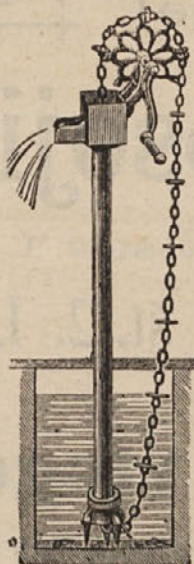
v Ljubljani.

Ako se nočeš pri vsakem izpumpanju gnojnice jeziti, tedaj si kupi (90) 24—24

Klementovo
pumpo na verige,

katera prekosi po svoji čudovito veliki izvršitvi in trajnosti vse druge pumpe. Ta ne obstoji niti iz dil ali zaklopk, niti iz usnjatih cevij.

Nemogoče je sploh, da bi se zamašila, zamrznila ali polomila; veliko posestnikov ne izda pri 20letni uporabi niti vinarja za popravo. Nad 3000 jih je v rabi; več sto pohval o njih nam je došlo. Razpošiljam to pumpo na 6tedenski poskus; ako bi bila pa ta nerabljiva, vzamem jo brez vsake odškodnine nazaj.

Josip Klement,

tovarna strojev v Hrobcih-Roudnici ob/L.

Zaloga in kletarstvo
na Glincah št. 20
pri Ljubljani
na lastnem posestvu.

Slov. vinogradniško društvo
v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo
priporoča svojo veliko zalogo

pristnih domačih vin

starih in novih

iz Dolenjske, Štajarske, Istre, Vipave in Goriške.

Vino je deloma doma prešano, isto oddaje se v sodih in fino vino v steklenicah.

(94) 24—24

Na zahtevo pošiljajo se uzorci brezplačno.

Centrala za nakup in prodajo!

Gospodarska Zveza

v Ljubljani

posreduje svojim članom

nakup vsakovrstnih kmetijskih potrebščin, kakor umetnih gnojil, modre galice, žvepla; raznih poljedelskih strojev, vsakovrstnih semen; koruze, moke, otrobov itd. po najnižjih cenah;

prodajo vse vrste kmetijskih pridelkov itd. ter ima v zalogi vse tiskovine za raiffeisenske hranilnice in posojilnice, katerim preskrbi po znižani ceni tudi železne blagajne, varne proti požaru in vlomu.

Zaloga Barthel-ovega klajnega apna, oddaja se od 5 kg naprej.

Posredovalnica za Zvezine trgovce!

Vse tu naznanjene predmete preskrbi tudi »Gosp. Zveza« po orig. cenah.

 Najboljša in najsigurnejša

Stanje hranilnih vlog 31. dec. 1900:
nad 6 milij. K

prilika
za
štedenje!

Denarni promet v dvanajstih mesecih
nad 24 milij. K

Ljudska posojilnica

preje: Gradišče štev. 1

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstr.

sprejema

hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan in jih obrestuje po

 4 $\frac{1}{2}$ %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 gld.
čistih 4 gld. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 31. dec. 1900:	Promet v 12 mesecih od 1. jan. do 31. dec. 1900:
6,166.217 K 86 h	24,185.294 K 76 h

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1900.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Šiška,
knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec
v Št. Vidu nad Ljubljano.

Dr. Andrej Karlin,
stolni kanonik v Ljubljani.

Dr. Viljem Schweitzer,
odvet. koncipijent v Ljubljani.

Josip Jarc
veleposestnik v Medvodah.

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku.

Frančišek Leskovic
zasebnik in blagajnik „Ljudske po-
sojilnice“.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polji.

Dr. Aleš Ušeničnik,
profesor bogoslovja v Ljubljani.

Ivan Kregar,
načelnik okrajne bolniške blagajne
v Ljubljani.

(115) — 18